

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»
Навчально-науковий інститут мистецтв
Кафедра аудіовізуального мистецтва

Підпалій Р.Ю., Терещенко А.В.

ІСТОРІЯ МИСТЕЦТВ

Методичні рекомендації
для здобувачів вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня
за освітньо-професійною програмою
«Ведучий програм телебачення»
спеціальності 021 «Аудіовізуальне мистецтво та
виробництво»

Полтава – 2024

Підпалій Р.Ю., Терещенко А.В. Історія мистецтв : методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Ведучий програм телебачення» спеціальності 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»

Рецензенти:

М. Г. Сайбеков, док. філософії, ст. викладач

І. В. Продан, к. п. н., доцент

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради
Державного закладу «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
від 21.06.2024 (протокол № 12).

ЗМІСТ

Анотація.....	4
Програма навчальної дисципліни.....	8
Структура навчальної дисципліни.....	15
Тематика лекційних занять.....	16
Тематика практичних занять.....	23
Завдання для самостійної роботи.....	26
Оцінювання.....	29
Рекомендовані джерела інформації.....	33

АНОТАЦІЯ

Дисципліна «Історія мистецтв» відноситься до базових дисциплін підготовки бакалаврів спеціальності 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» денної та заочної форм навчання і спрямована на формування у здобувачів вищої освіти загальних уявлень про етапи розвитку українського та зарубіжного мистецтва в різні історичні епохи, ознайомлення з головними мистецтвознавчими концепціями і напрямками дослідження мистецтва.

РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Заплановані результати навчання	<p>Метою вивчення дисципліни є ознайомлення здобувачів вищої освіти з науковими напрямами вивчення мистецтва, найважливішими явищами у світовому та українському мистецтві, висвітлення основних етапів його еволюції, аналіз провідних напрямків та стилів, характеристика видів, жанрів і окремих творів мистецтв.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> -знання історії та теорії розвитку світового мистецтва; -знання основних етапів розвитку світового й вітчизняного мистецтва та культури. -розуміння основних термінів, понять, особливостей та характерних рис мистецтва в різні епохи; -знання про творчість найбільш важливих персоналій світового мистецтва; -розуміння особливостей художнього становлення національного мистецтва.
--	---

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування компетентностей, а саме:

ПК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми в сфері аудіовізуального мистецтва та виробництва, або у процесі навчання, що передбачає застосування методів теорії та історії аудіовізуального мистецтва і виробництва, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні та наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірності розвитку предметної області, її місця в загальній промисловості і суспільстві та у розвитку суспільства, техніки та технологій, використовувати різні форми та види рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ФК 3. Здатність спостерігати, відбирати, розрізняти, типологічно доцільно компонувати, цілеспрямовано формувати і використовувати інформаційний, виразний, образний рівні аудіовізуального твору.

ФК 4. Усвідомлення художньо-естетичної природи аудіовізуального мистецтва.

ФК 7. Здатність інтерпретувати художній образ аудіовізуальними засобами.

	<p>ФК 8. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в практичній діяльності.</p> <p>ФК 15. Вміння опрацювати кінознавчу літературу, узагальнювати та аналізувати аудіовізуальний матеріал, формувати наукові теми та розуміти подальші перспективи розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.</p>
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>ПРН.14 Вміти підтримувати зв'язок із засобами масової інформації з метою просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень аудіовізуального мистецтва.</p> <p>ПРН.18 Приймати ефективні рішення на основі релевантних даних із застосуванням сучасних методів і засобів прийняття рішень, у тому числі багатокритеріальних рішень в умовах невизначеності.</p>
<p>Передумови для вивчення дисципліни</p>	<p>Оволодіння фаховими компетентностями, що формуються під час вивчення дисциплін: «Всесвітня історія», «Історія України».</p>
<p>Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни</p>	<p>Забезпечення:</p> <ul style="list-style-type: none"> - програмне: Microsoft Office (PowerPoint, Word), Zoom, Moodle, репозитарій). - навчальна література, опрацювання першоджерел. <p>Система електронного забезпечення навчання – Moodle, в якій розміщуються допоміжні матеріали до теоретичного курсу дисципліни.</p> <p>Методичне забезпечення практичних занять – мультимедійні презентації, навчальні, відео-фільми.</p>

	Ілюстративний графічний матеріал, завдання для самоперевірки.
Політика дисципліни	Усі кредити, отримані під час формальної, неформальної, інформальної освіти, в тому числі під час навчання за кордоном або віртуальної мобільності, зараховуються згідно «Процедури визнання результатів навчання» Забезпечення виконання принципів академічної доброчесності здійснюється відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса»
Мова викладання	Українська

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		форма навчання	денна
Кількість кредитів – 6	02 «Культура і мистецтво»	Обов'язкова	
	Спеціальність 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»	семестр	1
Модулів – 4	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Аудиторні години: 72 год.	
Загальна кількість годин – 180		Лекції: 36 год.	Практичні: 36 год.
		Самостійна робота: 108	
		Вид контролю: екзамен	

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1. МИСТЕЦТВО ДАВНЬОГО СВІТУ ТА СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ

Тема 1. Мистецтво Давнього світу.

Первісне мистецтво, історія відкриттів, періодизація. Етапи розвитку мистецтва первісної людини в епоху верхнього палеоліту, мезоліту та неоліту.

Тема 2. Мистецтво Давнього Єгипту, Месопотамії.

Головні риси образотворчого мистецтва Єгипту. Особливості світосприймання стародавніх єгиптян: релігія, магія та міфологія. Періодизація. Сталість канону в зображенні людини. Єгипетська пластика: скульптура, рельєф. Фресковий розпис. Образотворче мистецтво Месопотамії. Своєрідність месопотамської культури: космос як держава. Мистецтво Ассирії.

Тема 3. Мистецтво Давньої Греції та Риму.

Місце античності в історії світової культури. Періодизація. Докласичний період: егейський (III-II тис. до н.е.), гомерівський (XI-IX ст. до н.е.), архаїчний (VIII-VI ст. до н.е.). Класичний період (V-IV ст. до н.е.). Елліністичний період (друга половина IV – середина I ст. до н.е.). Мистецтво Криту. Кноський палац. Фрески. Мистецтво Давньої Греції. Видатні скульптори доби розквіту (Мірон, Фідій, Поліклет). Образотворче мистецтво Давнього Риму. Скульптурний портрет.

Тема 4. Мистецтво європейського середньовіччя.

Мистецтво Візантії. Монументальне мистецтво Візантії. Фрески. Мозаїки. Іконопис. Романське мистецтво. Етапи становлення стилю (сер. X – сер. XI ст.) і зріла романика (2-га пол. XI–XII ст.). Готика (XII-XVI ст.). Походження, основні риси, стильові ознаки, періодизація.

Тема 5-6. Мистецтво Індії, Китаю, Японії

Унікальність китайської культури: релігія, ритуал та етика як підґрунтя мистецтва. Своєрідність образотворчості: триєдність каліграфії, поезії та живопису. Особливості китайського живопису (матеріали, техніки, художній образ). Живопис: Го Сі, Ся Гуй, Ма Юань. Середньовічне мистецтво Індії. Специфіка японського мистецтва. Каліграфія, живопис. Ксилографія. Гравюра укійо-е. Хокусай, Утамаро, Хіросіге, Сяраку. Декоративно-прикладне мистецтво: лак, кераміка.

МОДУЛЬ 2. МИСТЕЦТВО ДОБИ ВІДРОДЖЕННЯ

Тема 7. Мистецтво італійського Відродження. Відродження у Нідерландах.

Формування гуманістичних ідеалів. Відродження античності. Відкриття світу і людини. Проторенесанс в Італії, Джотто (1266/76-1337). Раннє Відродження. Правління Медичі. Живопис С. Ботічеллі (1445-1510). Леонардо да Вінчі (1452-1519). Рафаель Санті (1483-1526). Мікеланджело Буанаротті (1475-1564). Живопис Венеції: Джорджоне (1477- 1510). Тиціан (1476-1576). Флорентійська школа як провідний мистецький осередок доби. Новаторство П. Кавалліні, Джотто, А. ді Кампіо.

Локальні мистецькі школи Кватроченто. Флорентійські живописці першої половини 15 століття. Творчість П'єро делла Франческа, С.Ботічеллі. Рим, Флоренція та Венеція як провідні художні осередки Високого відродження. Творці Високого ренесансу: Леонардо да Вінчі, Мікельанджело, Рафаель і Джорджоне. Пізнє відродження в Італії. Живопис Тиціана. Венеційське мистецтво др. половини століття. Живопис П.Веронезе: розписи, вівтарні композиції і алегоричні полотна. Композиційно-перспективні видовищні ефекти живопису Я. Тінторетто.

Провідні тенденції нідерландського живопису XV століття. Ян ван Ейк як основоположник нового мистецького світогляду. Закладення основ портрету, пейзажу, побутового жанру в його творах. Розвиток окреслених тенденцій в

творчості майстрів другої половини XV – XVI століть.

Тема 8. Відродження у Німеччині, Іспанії та Франції.

Політична та соціально-економічна ситуація в країні і її вплив на розвиток культури. Архітектура і скульптура. Майстри живопису та графіки XV століття. А.Дюрер – видатний діяч німецького Відродження. Г.Гольбейн молодший як провідний портретист Німеччини та Англії середини XVI століття.

Художня культура Франції ренесансної доби. Формування національної школи на засадах поєднання італійських, нідерландських та вітчизняних мистецьких традицій. Живопис XV- п. XVI ст.

МОДУЛЬ 3. ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКЕ ТА УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО XVI - XIX ст.

Тема 9. Західноєвропейське мистецтво XVII- XVIII століття

Загальна характеристика умов розвитку. Поняття стиль «бароко» і стиль «класицизм» у XVII столітті. Основні стильові ознаки бароко. Жанрове і тематичне різноманіття бароко як відображення нескінченного різноманіття і динамічності змін у світі. Антиномія світосприйняття і драматизм його втілення в мистецтві. Реалістична тенденція бароко та її значення для подальшого розвитку мистецтва. Бароко в Італії. Мікеланджело Караваджо як реформатор живопису. Фламандська і голландська живопис XVII ст. Творчість Рубенса як лідера живопису бароко. Формування реалістичної школи мистецтва у Голландії. Рембранд і Вермеер Дельфтський.

Основні напрямки розвитку мистецтва: рококо, реалізм, класицизм.

Рококо як породження світської культури його риси (камерність, інтимність, ліричність, витонченість і театральність). А. Ватто і Ф. Буше як представники живопису та графіки стилю рококо. Відображення смаків буржуа в живопису Ж.Б. Шардена. Портрет людини доби революції у творчості Давида. Англійське мистецтво XVIII ст.

Просвітництво Вільяма Хогарта. Англійській портрет і його

значення у розвитку портретного мистецтва Європи. Томас Гейнсборо і Джошуа Рейнольдс. Мистецтво у Венеції. Дж. Б. Т'єполо, президент Венеціанської академії мистецтв, продовжувач традицій барокової монументального живопису. Міський пейзаж Венеції (ведута): творчість Белотто, Каналетто, Гварді.

Тема 10. Загальна характеристика мистецтва XIX в.
Романтизм. Вплив німецької класичної філософії на формування світобачення романтиків. Ідея «двох світів», тема «космічного песимізму». Концепція особистості романтизму, характер її втілення. Нові критерії мистецтва: свобода самовиразу, емоційність, сучасність. Потяг до таємного і загадкового. Схід у творчості романтиків. Національні особливості романтизму. Німеччина. Меланхолійно- споглядальна тональність образоемоційного ладу, містико-пантеїстичні настрої (портрети та алегоричні композиції Ф. Рунге, пейзажі К. Д. Фрідріха). Франція. Історичні композиції у дусі драматичного бароко (живопис Е. Делакруа). Англія. Космогонічні пейзажі У. Блейка і У. Тернера. Іспанія. Ф. Гойя. Від просвітництва серії «Капричос» до втілення тотального зла у розписах «Будинку глухих».

Тема 11. Реалізм у мистецтві XIX століття.

Розкриття у мистецтві XIX ст. можливостей прямого поза міфом художнього мислення. Провідна роль жанрової та історичної картини. «Монументальний» реалізм жанрових картин Г. Курбе, цикл полотен з теми селянського життя Ф. Милле. Творчість О. Домьє. Віддзеркалення в мистецтві нових культурних типів: революціонера, буржуа, пролетарія. Формування реалістичного пейзажу (барбізонська школа, український реалістичний пейзаж). Національні особливості розвитку реалізму у європейських художніх школах. Я. Матейко, Мункачі. «Новий реалізм» Е. Мане та Є. Дега, та його особливості.

Тема 12. . Імпресіонізм та постімпресіонізм як художня революція.

Нове бачення простору і часу, формотворення засобами кольору, етюдизм зображувального мистецтва. Значення імпресіонізму у розвитку пейзажного бачення в мистецтві рубіжного часу. Творчість К. Моне та його провідна роль у створенні імпресіонізму як системи. Творчість К. Писарро, О. Ренура, А. Сислея. Неоімпресіонізм Ж. Сера та П. Синьяка, особливості художніх шукань.

Постімпресіонізм. Пошуки синтезу форми і кольору в живописі П. Сезанна Значення живопису Сезанна у перспективі історичного розвитку мистецтва. В. Ван Гог Створення особистого язика кольору, його символічне навантаження, поява спрощеної форми, динамічної фактурі. Значення творчих новацій Ван Гога для мистецтва ХХ ст. П. Гоген (1848-1903). Риси символізму у його творчості. Втілення ідеального життя поза часом. Алегорії на теми історичних етапів життя людства. Творчість Гогена та захоплення мистецтвом Сходу як фактор оновлення європейської художньої культури. А. Тулуз Лотрек (1864-1901) як малювальник та майстер психологічного портрету. Вклад А. Тулуз-Лотрека у створенні жанру афіші. Живопис постімпресіоністів з точки зору нових засобів формотворення.

Тема 13 Мистецтво стилю модерн.

Модерн як стиль та доба. Часові межі (1880-1914). Зміна принципу формотворення. Потяг до синтезу методу, способу, стилю та форм різних часів. Ідейно-естетичні засади стилю модерн. Потяг до цілісності зовнішніх і внутрішніх, декоративних і конструктивних елементів композиції. Синтез мистецтва в епоху модерна. Стилізація та декоративність як загальні принципи мистецтва модерну. Національні варіанти модерну та інтернаціональні мотиви стилю. Значення нових прийомів формобудування для розвитку мистецтва плаката і промислової реклами. Теорія книжкового оформлення У. Морріса та її вплив на книжкове мистецтво доби модерну. Видання друкарні Морріса Кельмскотт Пресс. Художні

новації Обрі Бердслея та Вальтера Крена у галузі малюнку та книжковій ілюстрації.

Тема 14. Розвиток мистецтва в українських землях у XIX ст. Жанровий живопис 60-х років.

Пейзаж 60-х років. Романістична традиція мариністів.

І. Айвазовський. Мистецтво 70-х років. Жанровий живопис.

Пейзаж 70 - 80-х років. А. Куїнджі. Новаторство в області кольорових пошуків. Українська тематика полотен.

Романтизм і реалізм у живописі Т. Шевченка. Розписи

Володимирського собору у Києві.

Станковий живопис. Жанри: портретний, пейзажний, історико-батальний, побутовий. Поширення автопортрету, камерного портрету, мініатюри. В. Тропінін – видатний

представник українського реалістичного портретного живопису. Зачинатель нової української школи пейзажного й побутового живопису В. Штенберг. Продовжувачі

демократичних тенденцій Т. Шевченко, К. Трутовський, Л.

Жемчужников, І. Соколов. Передвижники України. Розвиток художньої освіти, створення місцевих художніх об'єднань.

Майстер побутового жанру М. Пимоненко. В. Орловський – основоположник нового українського реалістичного пейзажу.

Майстри пейзажу світового значення В. Васильківський, І.

Труш, К. Костанді. Історична тематка в творчості О.

Сластіона. Розвиток історичного жанру (Ф. Красицький, М. Івасюк).

МОДУЛЬ 4. МИСТЕЦТВО XX ст.

Тема 15. Авангард початку XX ст. Кубізм. Футуризм.

Фовізм. Експресіонізм.

Естетична та художня полеміка з традиціоналізмом, її творчі наслідки. Значення кубізму в оновленні засобів

формотворення у мистецтві. Портрет сучасної людини у

творчості Пікассо. Скульптура кубізму. Ідеї та творчі засоби

футуризму. Неопримітивізм в мистецтві початку XX ст.

Фовізм, основні майстри, характер спільноти, значення

живопису фовістів у подальшому розвитку зображувального

мистецтва. А. Матис та традиції мистецтва XIX ст.
Експресіоністі угруповання
«Міст». Графіка експресіоністів. Е. Мунк та розвиток
гравюри у першій чверті XX ст.

Тема 16. Абстракціонізм. Дадаїзм і сюрреалізм.

Історія розвитку від П'єта Мондріана до Дж. Поллока і Де
Кунінга. П'єт Мондріан і утопічні ідеї
«неопластицизму». Друга хвиля абстракціонізму у 1950–х рр.
Живопис психічного автоматизму (ташизм) Поллока.
Абстрактний експресіонізм (М. Ротко, А. Горки, Г. Хартунг,
Де Кунінг, П. Сулаж) і екзистенціалізм як його
філософсько-естетичний ґрунт. Геометричний абстрактивізм.
(Н. де Сталь, Й. Альберс). Вираження духовного засобами
тільки кольору та абстрактних форм. Застосування
живописних знахідок абстрактивістів у дизайні, рекламі.
Розвиток ірраціонального в художньому баченні Алогізм як
творчий метод. Дадаїзм та його «наслідки» у мистецтві XX
ст. Історія розвитку сюрреалізму, його ціль, основні течії. М.
Ернст, Г. Арп, Ф. Пікабія, Ів Танґі, Г. Маґрітт та інші. С.
Далі і його місце у сюрреалістичному руху.

Тема 17. Неоавангардизм. Постмодернізм.

Друга пол. XX ст. Поп-арт, хеппенінг, інвайронмент,
концептуалізм, перформанс. Метод гри у мистецтві та вихід за
його межі. Психоделичне мистецтво, гіперреалізм.
«Фотосприйняття» у мистецтві, його здобутки та втрати.
Витоки постмодернізму та його художня філософія.
«Тілесність» як принцип сучасного
мистецтва. «Деканонізація» та боротьба з традиційними
цінностями у мистецтві постмодерна. Текст и зображувальне
мистецтво. Іронія постмодерна як затвердження плюралізму
у художньої діяльності. Специфіка сучасної візуальної
культури. Нові форми бачення.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				Кількість балів (макс)	Засоби діагностики
	усь ого	у тому числі				
		л	п	СРС		
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1. Мистецтво давнього світу та Середньовіччя						
Тема 1. Мистецтво Давнього світу.	16	2		14		Тестування, опитування, есе, презентація виконаного завдання
Тема 2. Мистецтво Давнього Єгипту, Месопотамії.	18	2	2	14		
Тема 3. Мистецтво Давньої Греції та Риму.	8	2	6			
Тема 4. Мистецтво європейського середньовіччя.	2	2				
Тема 5-6. Мистецтво Індії, Китаю, Японії.	2	2				
Модуль 2. Мистецтво доби Відродження						
Тема 7. Мистецтво італійського Відродження. Відродження у Нідерландах.	24	4	4	16		Тестування, опитування, есе, презентація виконаного завдання
Модуль 3. Західноєвропейське та Українське мистецтво XVII-XIX століття						
Тема 9. Західноєвропейське мистецтво XVII- XVIII століття	4	2	2			Тестування, опитування, есе, презентація виконаного завдання
Тема 10. Загальна характеристика мистецтва XIX в.	2	2				
Тема 11. Реалізм у мистецтві XIX століття.	4	2	2			
Тема 12. Імпресіонізм та постімпресіонізм як художня революція.	8	2	4	2		
Тема 13. Мистецтво стилю модерн.	20	2	4	14		
Тема 14. Розвиток мистецтва українських земель у XIX ст.	18	2	2	14		
Модуль 4. Мистецтво XX ст.						
Тема 15. Авангард початку XX ст. Кубізм. Футуризм. Фовізм. Експресіонізм.	18	4	2	12		Тестування, опитування, есе, презентація виконаного завдання
Тема 16. Абстракціонізм. Дадаїзм і сюрреалізм.	10	2	4	4		
Тема 17. Неоавангардизм. Постмодернізм.	6	2	2	2		
РАЗОМ	180	36	36	108		

ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ теми	Назва теми, коротка анотація змісту	Кількість годин	Кількість балів
Модуль 1. Мистецтво давнього світу та Середньовіччя			
1.	Тема 1. Мистецтво Давнього світу. Первісне мистецтво, історія відкриттів, періодизація. Етапи розвитку мистецтва первісної людини в епоху верхнього палеоліту, мезоліту та неоліту.	2	
2.	Тема 2. Мистецтво Давнього Єгипту, Месопотамії. Головні риси образотворчого мистецтва Єгипту. Особливості світосприймання стародавніх єгиптян: релігія, магія та міфологія. Періодизація. Сталість канону в зображенні людини. Єгипетська пластика: скульптура, рельєф. Фресковий розпис. Образотворче мистецтво Месопотамії. Своєрідність месопотамської культури: космос як держава. Мистецтво Ассирії.	2	
3.	Тема 3. Мистецтво Давньої Греції та Риму. Місце античності в історії світової культури. Періодизація. Докласичний період: егейський (III-II тис. до н.е.), гомерівський (XI-IX ст. до н.е.), архаїчний (VIII-VI ст. до н.е.). Класичний період (V-IV ст. до н.е.). Елліністичний період (друга половина IV – середина I ст. до н.е.). Мистецтво Криту. Кносський палац.	2	

	Фрески. Мистецтво Давньої Греції. Видатні скульптори доби розквіту (Мірон, Фідій, Поліклет). Образотворче мистецтво Давнього Риму. Скульптурний портрет.		
4.	Тема 4. Мистецтво європейського середньовіччя. Мистецтво Візантії. Монументальне мистецтво Візантії. Фрески. Мозаїки. Іконопис. Романське мистецтво. Етапи: становлення стилю (сер. X – сер. XI ст.) і зріла романика (2-га пол. XI–XII ст.). Готика (XII–XVI ст.). Походження, основні риси, стильові ознаки, періодизація.	2	
5.	Тема 5-6. Мистецтво Індії, Китаю, Японії Унікальність китайської культури: релігія, ритуал та етика як підґрунтя мистецтва. Своєрідність образотворчості: триєдність каліграфії, поезії та живопису. Особливості китайського живопису (матеріали, техніки, художній образ). Живопис: Го Сі, Ся Гуй, Ма Юань. Середньовічне мистецтво Індії. Специфіка японського мистецтва. Каліграфія, живопис. Ксилографія. Гравюра укійо-е. Хокусай, Утамаро, Хіросіге, Сяраку. Декоративно-прикладне мистецтво: лак, кераміка.	2	
Модуль 2. Мистецтво доби Відродження			
6.	Тема 7-8. Мистецтво італійського Відродження. Відродження у Нідерландах	4	

	<p>Формування гуманістичних ідеалів. Відродження античності. Відкриття світу і людини.). Раннє Відродження. Живопис С. Ботічеллі (1445-1510). Леонардо да Вінчі (1452-1519). Рафаель Санті (1483-1526). Мікеланджело Буанаротті (1475-1564). Живопис Венеції: Джорджоне (1477-1510). Тиціан (1476-1576). Флорентійська школа як провідний мистецький осередок доби. Новаторство П. Кавалліні, Джотто, А. ді Кампіо. Локальні мистецькі школи Кватроченто. Флорентійські живописці першої половини 15 століття. Творчість П.делла Франческа, С.Ботічеллі. Рим, Флоренція та Венеція як провідні художні осередки Високого відродження. Творці Високого ренесансу: Леонардо да Вінчі, Мікельанджело, Рафаель і Джорджоне. Пізнє відродження в Італії. Живопис Тиціана. Венеційське мистецтво др. половини століття. Живопис П.Веронезе: розписи, вівтарні композиції і алегоричні полотна. Композиційно- перспективні видовищні ефекти живопису Я. Тінторетто. Провідні тенденції нідерландського живопису XV століття. Ян ван Ейк як основоположник нового мистецького світогляду. Закладення основ портрету, пейзажу, побутового жанру в</p>		
--	--	--	--

	його творах. Розвиток окреслених тенденцій в творчості майстрів другої половини XV – XVI століть.		
Модуль 3. Західноєвропейське та Українське мистецтво XVII-XIX століття			
7.	Тема 9. Західноєвропейське мистецтво XVII - XVIII століття. Загальна характеристика умов розвитку. Поняття стиль «бароко» і стиль «класицизм» у XVII столітті. Основні стильові ознаки бароко. Жанрове і тематичне різноманіття бароко як відображення нескінченного різноманіття і динамічності змін у світі. Творчість Рубенса як лідера живопису бароко. Формування реалістичної школи мистецтва у Голландії. Рембранд і Вермеер Дельфтський. Основні напрямки розвитку мистецтва: рококо, реалізм, класицизм.	2	
8.	Тема 10. Загальна характеристика мистецтва XIX в. Романтизм. Вплив німецької класичної філософії на формування світобачення романтиків.	2	
9.	Тема 11. Реалізм у мистецтві XIX століття. Розкриття у мистецтві XIX ст. можливостей прямого поза міфом художнього мислення. Провідна роль жанрової та історичної картини. «Монументальний» реалізм жанрових картин Г. Курбе, цикл полотен з теми селянського	2	

	життя Ф. Милле.		
10.	Тема 12. Імпресіонізм та постімпресіонізм як художня революція. Значення імпресіонізму у розвитку пейзажного бачення в мистецтві рубіжного часу. Місто й городяни у творчості імпресіоністів. Творчість К. Моне та його провідна роль у створенні імпресіонізму як системи. Постімпресіонізм. Пошуки синтезу форми і кольору в живописі П. Сезана. Живопис постімпресіоністів з точки зору нових засобів формоутворення.	2	
11.	Тема 13. Мистецтво стилю модерн. Модерн як стиль та доба. Синтез мистецтва в епоху модерна. Стилзація та декоративність як загальні принципи мистецтва модерну. Національні варіанти модерну та інтернаціональні мотиви стилю. Значення нових прийомів формобудування для розвитку мистецтва плаката і промислової реклами.	2	
12.	Тема 14. Розвиток мистецтва в українських землях у ХІХ ст. Проблема реалізму як проблема народності мистецтва. Жанровий живопис 60-х років. Мистецтво 70-х років. Пейзаж 70 - 80-х років. Станковий живопис. Жанри: портретний, пейзажний, історико-батальний, побутовий. Передвижники України. Розвиток	2	

	художньої освіти, створення місцевих художніх об'єднань.		
Модуль 4. Мистецтво ХХ ст.			
13.	Тема 15. Авангард початку ХХ ст. Кубізм. Футуризм. Фовізм. Експресіонізм. Естетична та художня полеміка з традиціоналізмом, її творчі наслідки. Значення кубізму в оновленні засобів формотворення у мистецтві. Портрет сучасної людини у творчості Пікассо. Скульптура кубізму. Ідеї та творчі засоби футуризму. Неопримітивізм в мистецтві початку ХХ ст. Фовізм, основні майстри, характер спільноти, значення живопису фовістів у подальшому розвитку зображувального мистецтва. А. Матис та традиції мистецтва ХІХ ст. Експресіоністі угруповання «Міст». Графіка експресіоністів. Е. Мунк та розвиток гравюри у першій чверті ХХ ст.	4	
14.	Тема 16. Абстракціонізм. Дадаїзм і сюрреалізм. Історія розвитку від П'єра Мондріана до Дж. Поллока і Де Кунінга. Пит Мондріан і утопічні ідеї «неопластицизму». Друга хвиля абстракціонізму у 1950–х рр. Живопис психічного автоматизму (ташизм) Поллока. Абстрактний експресіонізм (М. Ротко, А. Горки, Г. Хартунг, Де Кунінг, П. Сулаж) і екзистенціалізм як його	2	

	<p>філософсько-естетичній ґрунт. Геометричний абстрактивізм. (Н. де Сталь, Й. Альберс). Вираження духовного засобами тільки кольору та абстрактних форм. Застосування живописних знахідок абстрактивістів у дизайні, рекламі. Розвиток ірраціонального в художньому баченні Алогізм як творчий метод. Дадаїзм та його «наслідки» у мистецтві ХХ ст. Історія розвитку сюрреалізму, його ціль, основні течії. М. Ернст, Г. Арп, Ф. Пикабія, Ів Танґи, Г. Маґритт та інші. С. Далі і його місце у сюрреалістичному руху.</p>		
15.	<p>Тема 17. Неоавангардизм. Постмодернізм. Друга пол. ХХ ст. Поп-арт, хеппенінґ, інвайронмент, концептуалізм, перфоманс. Метод гри у мистецтві та вихід за його межі. Психоделичне мистецтво, гіперреалізм. «Фотосприйняття» у мистецтві, його здобутки та втрати. Витоки постмодернізму та його художня філософія. «Тілесність» як принцип сучасного мистецтва. «Деканонізація» та боротьба з традиційними цінностями у мистецтві постмодерна. Текст и зображувальне мистецтво. Іронія постмодерна як затвердження плюралізму у художньої діяльності.</p>	2	

	Специфіка сучасні візуальної культури. Нові форми бачення.		
--	--	--	--

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми, коротка анотація змісту	Кількість годин	Кількість балів
Модуль 1. Мистецтво давнього світу та Середньовіччя			
1	<p>1. Загальна характеристика давньоєгипетського мистецтва.</p> <p>2. Хронологія і періодизація.</p> <p>3. Мистецтво Стародавнього Царства.</p> <p>4. Мистецтво Середнього Царства.</p> <p>5. Мистецтво Нового та Пізнього Царства.</p> <p>Опрацювання першоджерел та наукової літератури, підготувати доповідь.</p>	2	5
2	<p>Написати твір-роздум у жанрі есе на одну із запропонованих тем.</p> <p>1. Особливості розвитку стародавньої грецької культури.</p> <p>2. Образотворче мистецтво та архітектура Стародавньої Греції еліністичного періоду.</p> <p>3. Основи ідеології та загальні тенденції скульптурного римського портрета.</p> <p>Поява римського скульптурного портрета як художнього явища.</p> <p>Функції римського портрета.</p> <p>Загальні тенденції скульптурного римського портрет.</p>	6	10

	<p>4. Аналіз історичного розвитку скульптурного римського портрета Етруська портрет Портрет епохи Республіки Портрет епохи Імперії</p> <p>2. «Становлення та розвиток етапів мистецтва Стародавньої Греції» – підготувати таблицю</p>		
Модуль 2. Мистецтво доби Відродження			
1	<p>1. Підготувати презентацію в програмі Power Point (до 15-ти слайдів) на одну із запропонованих тем про життєвий і творчий шлях великих митців Відродження.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Проторенесанс • Життя і творчість Джотто ді Бондоне • Раннє Відродження • Філіппо Брунеллескі • Донателло (Дonato ді Нікколо ді Бетто Барді) • Томмазо Мазачч • Сандро Боттічеллі • Високий Ренесанс • Леонардо да Вінчі • Рафаель Санті • Мікеланджело Буонарроті • Джорджоне Барбареллі да Кастельфранко • Тіціан Вечелліо Пізнє Відродження • Тінторетто • Паоло Веронезе <p>2. Публічно захистити презентацію.</p>	4	10

2	Зробити порівняльну характеристику мистецтву Відродження Іспанії та Франції (у вигляді таблиці).	2	5
Модуль 3. Західноєвропейське та Українське мистецтво XVII-XIX століття			
1	Нове розуміння часу й простору в живописі імпресіоністів – підготувати есе.	16	10
2	1.Пейзажний живопис другої половини XIX - початку XX ст. Сергія Світославського. 2.Фундатор нового українського пейзажного живопису В. Штернберг. 3.Обличчя української культури середини XIX ст., творчість Тараса Григоровича Шевченка. 4.Петро Нілус - автор живописних реалістичних жанрових сцен. 5.Життя та творчість Кириака Костанді. Підготувати презентацію про життя і творчість художника в програмі Power Point.	16	5
Модуль 4. Мистецтво XX ст.			
1	Пабло Пікассо – видатний художник XX ст. Кубізм як один з методів роботи Пікассо – життя та творчість П. Пікассо, підготувати презентації в програмі Power Point.	4	4
2	Сюрреалізм. Теорія сюрреалізму, інтуїтивізм Бергсона. С. Далі – видатний художник XX ст. Метод роботи С. Далі. З'єднання ірреального та натуралістичного в композиційну структуру.	2	4

	Епатуючий характер творчості С. Далі – підготувати презентації впрограмі Power Point.		
3	1.Мистецтво ХХ ст.: історичні умови та основні тенденції розвитку. 2.Науково-технічна та інформаційна революція, її відображення у філософській та культурологічній думці. 3.Цивілізаційна криза сучасності й основні тенденції розвитку культури постіндустріального суспільства. 4.Постмодернізм і трансавангард. Підготувати доповідь до обраної теми.	2	7

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№	Вид самостійної роботи	Кількість годин	Кількість балів
Модуль 1. Мистецтво давнього світу та Середньовіччя			
1	1. Підготувати презентацію у програмі Microsoft PowerPoint (до 10 слайдів)на одну із нижчезапропонованих тем: 2. Стародавнє наскельне, печерне й наземне мистецтво. 3. Палеолетичні пам'ятки на Україні. 4. Мистецтво ранньої Месопотамії. 5. Шумерська цивілізація. 6. Егейське мистецтво. 7. Мінойська культура.	14	2

2	<p>Мистецтво Месопотамії. Підготувати доповідь до 5-ти сторінок</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шумерський період (близько 4000-2270 рр. до н. е.) 2. Додинастичний період (3100-2900 рр. до н. е.) 3. Період Аккадської імперії (бл. 2271-2154 до н. е.) 4. Новошумерський період (близько 2112-2004 рр. до н. е.) 5. Періоди аморетів і каситів (близько 2000-1100 рр. до н. е.) 6. Ассирійський період (бл. 1500 - 612 до н. е.) 7. Нововавилонський період (626-539 рр. до н. е.) 	14	3
Модуль 2. Мистецтво доби Відродження			
1	<p>Підготувати презентацію на одну із запропонованих тем. Надати характеристику мистецтву епохи Відродження (презентація до 15-ти слайдів):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історичні та культурні передумови формування й розвитку культури епохи Ренесансу. Ренесансний гуманізм. 2. Проторенесанс 3. Раннє Відродження 4. Високий Ренесанс 5. Пізнє Відродження 	16	2

2	<p>Підготувати доповідь на одну із обраних тем (до 5-ти сторінок):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика мистецтва Північного відродження. 2. Мистецтво відродження Нідерланів. 3. Видатні художники німецького Відродження.. 	16	3
Модуль 3. Західноєвропейське та Українське мистецтво XVII-XIX століття			
1	<p>«Культура західноєвропейського мистецтва XIX століття» – складання хронологічної таблиці за схемою (дати визначення основних понять і термінів, описати пам'ятки матеріальної культури).</p>	14	2
2	<p>1. Станковий живопис. Жанри: портретний, пейзажний, історико-батальний, побутовий.</p>	14	2

ОЦІНЮВАННЯ

№ п/п	ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ
1	Генерувати нові ідеї для втілення їх в аудіовізуальному творі.	Здатність втілювати нові ідеї (креативність).
2	Знати, розуміти і використовувати у професійній діяльності концептуально-видові та стилістичні стандарти телевізійного ефіру, вимоги до особливості роботи у прямому ефірі, підготовки телевізійних програм різних жанрів.	Ознайомленість із стандартами професійної діяльності, вимогами до роботи у прямому ефірі, підготовки телевізійних програм різних жанрів.
3	Вміти підтримувати зв'язок із засобами масової інформації з метою просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень аудіовізуального мистецтва.	Наявність високого рівня комунікативних навичок, вміння їх застосовувати у спілкуванні із ЗМІ з метою просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень аудіовізуального мистецтва.
4	Приймати ефективні рішення на основі релевантних даних із застосуванням сучасних методів і засобів прийняття рішень, у тому числі багатокритеріальних рішень в умовах невизначеності.	Здатність приймати ефективні рішення із застосуванням сучасних методів і засобів прийняття рішень, у тому числі багатокритеріальних рішень в умовах невизначеності.

МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Діяльність здобувача вищої освіти:

- слухання лекцій, із застосуванням комунікативно-інформаційних технологій(презентацій, відео), розповідь, пояснення, бесіда;
- виконання завдань практичної роботи;
- колективні дискусії, навчальні ділові ігри, перегляд навчальних відео-фільмів;
- підготовка презентацій, доповідей;
- індивідуальна науково – дослідницька робота (есе);
- виконання творчих завдань та їх аналіз.

ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі оцінювання навчальних досягнень студента застосовуються:

1. Індивідуальне опитування, фронтальне опитування, тестування, залік, екзамен.
2. Самостійна робота.
3. Презентація результатів виконаних завдань, самоаналіз.

ФОРМИ ПЕРЕВІРКИ ТА КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Контрольні заходи передбачають поточний і семестровий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку засвоєння здобувачами вищої освіти навчальної дисципліни. Однією з форм поточного контролю є модульний контроль.

Семестровий контроль здійснюють у формі заліку або екзамен відповідно до навчального плану. Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання 60% практичних робіт. Семестрова оцінка у формі заліку є арифметичною сумою балів, отриманих здобувачем вищої освіти впродовж семестру за всі види роботи за навчальною дисципліною.

Екзамен проводиться у формі презентації, відповідно до

обраної теми, у програмі Power Point. Екзаменаційна оцінка є арифметичною сумою балів (максимально 100 балів) за практичні роботи, виконані протягом семестру і самостійні роботи у формі доповіді/есе.

Для переведення семестрової оцінки за освітнім компонентом в оцінку за національною шкалою («незадовільно», «задовільно», «добре», «відмінно» в разі екзамену або «зараховано», «не зараховано» в разі заліку) використовують шкалу, що зазначено в пункті

Положення про організацію освітнього процесу в ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ (ОКРЕМО ДЛЯ КОЖНОГО ВИДУ ДІЯЛЬНОСТІ)

Вид діяльності	Критерії оцінювання	Бали
Виконання практичних занять	Всі завдання виконані вчасно, обґрунтовані, повні, вірні, з використанням основної та додаткової літератури.	0-60
Виконання завдань для самостійної роботи	Всі завдання виконані вчасно, обґрунтовані, повні, вірні, з використанням основної та додаткової літератури, носять творчий характер. Представлені вчасно для перевірки викладачем. Здобувач виконує два завдання на вибір із запропонованого переліку.	0-20
Контрольна модульна робота	Представлено вірній повні відповіді на тестові завдання модульного контролю. Здобувач виконує контрольну модульну Роботу у формі тестування.	0-20
Усього за курс		100

**ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ:
НАЦІОНАЛЬНА ТА ЄКТС**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
83 – 89	B	добре	
75 – 82	C		
67 – 74	D	задовільно	
60 – 66	E		
21 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Барна Н. В. Дизайн у контексті художньої культури XX - XXI століть : монографія. Київ : Ун-т «Україна». 2015. 352 с.
2. Бурназова В. В. Історія світової художньої культури : навч. посіб. Бердянськ :Видавець Ткачук В., 2017. 350 с.
3. Владимирська Г. О. Мистецтво розуміти мистецтво : Артмісія: від імпресіонізму до абстракції. Київ : Перун. 2017. 288 с.
4. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення : [пер. з англ.]. Харків :Vivat. 2019. 576 с.
5. Козлов Г.Замах на мистецтво : арт-детектив. Київ : ArtHuss. 2018. 335 с.
6. Кононенко В. Загадковий світ мистецтва : нариси з історії західноєвропейськогоживопису. Київ : Мистецтво. 2016. 112 с.
7. Національна академія мистецтв України МІСТ: мистецтво, історія, сучасність, теорія : зб. наук. праць. Київ : Фенікс. 2018. 286 [1] с.
8. Преварська М. І. Видатні українці : Культура. Мистецтво. Освіта. Київ : Велес.2016. 367 с.
9. Росоловська А. Леонардо да Вінчі. Київ : Іріо. 2018. 223 с.
10. Художня культура. Актуальні проблеми: взаємовпливи мистецтва та мистецтвознавства. Київ : ІПСМ НАМ України. 2017. 36 [1] с.
11. Юнгер М. Дж. Пікассо: живопис, що шокував світ : пер. з англ. Харків : Фабула.2019. 445, [1] с., [8] арк. іл.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Віконська Д. *Ars Longa...* : літературознавство, мистецтвознавство, культурологія. Львів : Піраміда. 2015. 351 с.
2. Лукань В. Г. Історія українського мистецтва : конспект курсу лекцій. Тернопіль : Навчальна книга, Богдан. 2012, 192 с.
3. Пигулевский В. О. Искусство и арт-практика. Харків : Гуманит. Центр. 2019. 201с.
4. Українські митці у світі : матеріали до історії укр. мистецтва ХХ ст. Львів :Апріорі. 2013. 516, [3] с.